

Strategiplan for idrett og friluftsliv

Iveland kommune 2022-2033, med handlingsprogram 2022-2025

Vedtatt av kommunestyret 09.12.2021

Innledning

Enhver kommune må ha en kommuneplan for idrett og friluftsliv. Planen skal omhandle kommunens målsettinger og prioriteringer innenfor fagområde på kort sikt (4 år) og på noe lengre sikt (inntil 12 år). Handlingsprogrammet danner grunnlag for søknad om spillemidler. Folkehelse er beskrevet noe i denne planen.

Tjenesteutvalget vedtok den 11.03.20 forslag til planprogram for revidering av ny strategiplan for idrett og friluftsliv, og la det ut til offentlig ettersyn i seks uker. Ingen merknader ble mottatt, men Agder fylkeskommune v/fylkesidrettsrådgiveren kom med en positiv tilbakemelding etter fristens utløp. En arbeidsgruppe ble nedsatt og mandatet var som følger:

«Revidere eksisterende Strategiplan for idrett og fysisk aktivitet, vedtatt 15.12.2016, samt utarbeide ny strategiplan for idrett og fysisk aktivitet 2021 -2024».

Kommunestyret vedtok 22.10.2020 å sende planen tilbake til administrasjonen for bearbeidelse. Kommunestyret sitt vedtak fra 22. oktober 2020 lyder slik:

PS 60/20 Plan for idrett- og friluftsliv - offentlig ettersyn

Kommunestyrets behandling av sak 60/2020 i møte den 22.10.2020:

Formannskapets innstilling

Saken sendes tilbake for videre arbeid og større involvering og drøfting av aktuelle strategier. Kommunestyret ønsker at strategier for økt frivillighet skal inngå i planen samt større fokus på friluftsliv.

Arbeidsgruppa har tilpasset disse momentene i denne reviderte utgaven.

Fra nasjonalt nivå har man forventninger til kommunalt planarbeid. I dokumentet "*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023*" står det bl.a.:

"Et levende og mangfoldig sentrum med et variert tilbud av møteplasser, handel, tjenester og kultur- og fritidsaktiviteter, er viktig for byenes og tettstedenes attraktivitet og konkurransekraft".

Dette mener vi er viktig å videreføre i den nye planen.

FNs bærekraftsmål har vært sentrale ved utarbeidelse av planen, og da spesielt bærekraftsmål nr 3 «God helse og livskvalitet».

Fra åpningen av ballbingen ved Vatnestrøm skole

Iveland kommune har gjennom planprosessen lagt til rette for god deltakelse. Det er informert om prosessen gjennom kommunens månedlige informasjonsbrev, via nettsidene og facebook. Det ble avholdt et åpent informasjonsmøte 11. august 2020 og leder av Iveland idrettslag (Iveland idrettsråd) har vært med i arbeidsgruppa.

Innhold

Innledning.....	2
Resultatvurdering av forrige plan.....	4
Sammenheng mellom kommunale planer.....	4
Folkehelse.....	5
Friluftsliv.....	6
Utvikling og statusbeskrivelse.....	6
Målsettinger.....	7
Strategier.....	7
Handlingsprogram.....	7
Handlingsprogram idrett, friluftsliv og frivillighet 2022-2025.....	8
Langsiktig uprioriterte tiltak 2022-2033	8
Behovsanalyse av foreslåtte tiltak	9
Driftsutgifter.....	9

Arbeidsgruppa har bestått av enhetsleder drift og utvikling (leder), folkehelsekoordinator, representant fra ungdomsrådet, leder av Iveland idrettslag og kulturleder (sekretær)

Resultatvurdering av forrige plan

Kommuneplan for idrett og friluftsliv ble siste gang behandlet av kommunestyret i desember 2016. Prioritert handlingsprogram inneholdt flere større prosjekt som alle er ferdigstilt. Den langsiktige delen besto av ni prosjekt.

En kort status for de prioriterte prosjektene i handlingsplanen er som følger:

Energiparken Skaia

Energiparken består av tre anlegg (bevegelse, sandvolleyball og ballbinge). Søknadene ble imøtekommet med kr. 645.000,- i spillemidler i 2017. Anlegget ble åpnet høsten 2017. Konserndirektør i Agder Energi, Tom Nysted, sto for den formelle åpningen sammen med fylkeskultursjefen og representanter fra Skaia vel.

Iveland idrettspark

Iveland idrettspark består av tre anlegg (bevegelse, ballbinge og kunstgressbane samt trampoliner og løpebane). Søknadene ble imøtekommet med kr. 1.500.000,- i spillemidler i 2017 og 2018. Anlegget ble åpnet høsten 2017.

Tuftepark Birketveit

Tufteparken ligger idyllisk til mellom Åkle og Birketveittjønna. Spillemiddelsøknaden ble imøtekommet med kr. 250.000,- i spillemidler i 2017. Åpningen fant sted høsten 2018

Ballbinge Vatnestrøm

Vi mottok kr. 299.000,- i spillemidler i 2018. Anlegget ble åpnet høsten 2018.

Nye lys lysløypa

Vi mottok kr. 127.000,- i spillemidler i 2018 til bytte av alle lyspunkt i lysløypa. Arbeidet ble gjennomført på dugnad av Iveland idrettslag i 2018 og 2019.

*Bildet er fra
sandvolleyballbanen
på Skaia
(«Energiparken»)*

Sammenheng mellom kommunale planer

Tekstdelen av kommuneplanens samfunnsdel er på 17 sider. Den ble siste gang vedtatt av kommunestyret 09.10.2014. Kommuneplanen er bygget opp rundt tre viktige begrep:

- Visjon – «Iveland kommune – et godt sted å bo»
- Hovedmål – «Befolkningsøkning over landsgjennomsnittet»
- Kjerneverdier – «Modig, raus og troverdig»

Strategiplan for idrett- og friluftsliv er utarbeidet i tråd med kommuneplanens målsettinger (sitater):

- «Ivelands innbyggere opplever å ha gode levevilkår»
 - Tilrettelegge for en aktiv og meningsfylt fritid i samarbeid med frivillige organisasjoner, blant annet gjennom å utvikle gode møteplasser
- «Barn og unge i Iveland opplever å ha gode oppvekstvilkår»
 - Videreutvikle kultur- og fritidstilbudet til barn og unge på alle alderstrinn
- «Iveland kommune har høy befolkningsvekst»
 - Utvikle Birketveit til å bli et attraktivt og levende samfunn

Iveland kommune har sammen med de andre kommunene i Region Kristiansand vedtatt en klimaplan. Ett resultat av dette er at vi i stor grad ønsker å tilrettelegge for idrett og friluftslivsanlegg i nær

tilknytning til områder der folk bor slik at utslipp av klimagasser vil ligge på et minimum.

Iveland kommune har en egen handlingsplan for folkehelse. Handlingsplanen for 2020 inneholdt 32 oppfølgingspunkter basert på de levekårsutfordringene man gjennom statistikk og undersøkelser har definert til å være en del av Ivelandssamfunnet.

Handlingsprogrammet er tilpasset rådmannens forslag til budsjett for 2022 og økonomiplan 2022-2025.

I 2019 var Landsverk et av turmålene i «Ut på tur i Iveland»

Folkehelse

Folkehelse handler om befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning.

Folkehelsearbeid handler om å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge, forebygge sykdom og skader, og utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner, beskytter mot helsetrusler og fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse (Kilde: folkehelseloven).

Helse skapes ikke i helsesektoren. Det gjøres primært på andre livsarenaer og i andre sektorer, og innebærer dermed at folkehelsearbeidet er sektorovergripende. Politiske valg har stor betydning for befolkningens helse. For å kunne påvirke helsen til befolkningen i Iveland kommune er det viktig at både politikere, ansatte i Iveland kommune og frivillige organisasjoner arbeider mot noen felles mål som har betydning for folks helse.

Kommunen er gjennom folkehelseloven pålagt å ha oversikt over folkehelsen i kommunen, samt å iverksette tiltak der det er nødvendig. Det er blant annet vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel at det skal gjøres en målrettet innsats for å bedre helsetilstand og levekår i befolkningen ut i fra lokale og nasjonale utfordringer (Kilde: Iveland kommune, kommuneplan). Videre er det vedtatt i handlingsplanen for folkehelse at Iveland kommune skal øke andelen som er regelmessig fysisk aktive, og øke deltakelse på aktivitetstilbud hos frivillige organisasjoner i kommunen.

Det er grundig dokumentert at fysisk aktivitet styrker fysisk og psykisk helse og kan forebygge en rekke sykdommer. Fysisk aktivitet kan være arena for opplevelse av sosial støtte, som er en viktig faktor for helse og en av de viktigste beskyttelsesfaktorer mot å utvikle psykiske lidelser. Det er viktig å tilrettelegge slik at det er enklere for flere å ta helsemessig gode valg (Kilde: Helsedirektoratet).

Utsikt fra Bereffjell - mot Ranestad

Vi vet at kvaliteter i det fysiske miljøet påvirker hvor fysisk aktive vi er. Dersom parker, grøntområder, anlegg for rekreasjon, idrett og friluftsliv ligger i nærheten av hjem eller arbeidsplass er vi generelt mer fysisk aktive. I den norske befolkningen har friluftsliv en særstilling som fritidsaktivitet, og det å være ute å gå er den vanligste aktivitetsformen i alle aldersgrupper. Hele to tredeler av befolkningen angir turer i skog- og mark som den aktiviteten de driver mest med. En annen arena for fysisk aktivitet er idretten. Idretten er en viktig inkluderingsarena og rekrutterer bredt. Det å inkludere enda flere inn i den organiserte idretten vil være et viktig bidrag for å fremme fysisk aktivitet og folkehelse. For å få til dette kreves det god tilgang til ulike anleggstyper som kan benyttes i

aktiviteter som har oppslutning i befolkningen. For å fremme fysisk aktivitet utover hverdagsaktiviteten vil det også være viktig med anlegg som muliggjør egenorganisert idrett og fysisk aktivitet (Kilde: Folkehelsemeldingen, Helse- og omsorgsdepartementet). Dette er tiltak som ivaretas gjennom strategiplan for idrett- og friluftsliv.

Friluftsliv

Iveland kommune har meget gode muligheter for et aktivt friluftsliv. Vi har mye uberørt natur og en rekke stier av ujevn kvalitet rundt i hele kommunen.

Prosjektet «Ut på tur i Iveland» gir folk mulighet til å oppsøke ni turmål per år, og bli med i en enkel konkurranse. Naturlos-turer er også med på å få folk ut i naturen.

Vi har begrenset med merkede turstier i Iveland. Noen har blitt merket tidligere, men kvaliteten og vedlikeholdet har vært begrenset. Likevel fikk vi i samarbeid med Iveland idrettslag og frivillige på plass en 12 km lang løype i 2020 i området Iveland – Berefjell – Ranestad.

I handlingsplanen har vi lagt inn et eget avsnitt der vi presenterer noen aktuelle turstier som vi mener bør merkes og vedlikeholdes. Vi har delt de inn i to grupper, og målsettingen er å merke og tilrettelegge to løyper på tre år. Nødvendige avtaler må inngås.

Bilder: Utsikt mot Grosås fra Elgåsen og deler av Iveland idrettsnark

Et videre samarbeid med Iveland idrettslag og frivillige er naturlig. Skriftlige avtaler inngås i hvert tilfelle.

Utvikling og statusbeskrivelse

Iveland kommune har de siste ti årene opplevd en moderat befolkningsvekst, men noe nedgang det siste halve året. 1. juli 2021 bodde det 1318 innbyggere i kommunen. Noen private utbyggere har gått i gang med tilrettelegging av boligområder i nær tilknytning til områdene Birketveit, Skaiå og Vatnestrøm. Utviklingen av «Åkle – fremtidens landsby» ved kommunesenteret Birketveit, er likevel det største utbyggingsprosjektet i Iveland kommune gjennom alle tider.

Birketveit:

Utviklingen av boligområdene Hilltveitåsen og Klokkargarden har vært positiv og har gitt et større befolkningsgrunnlag på Birketveit. «Åkle - fremtidens landsby» inneholder et næringsbygg med ulike servicetilbud i tillegg til en rekke moderne leiligheter. Hele kommunesenteret er rustet opp med grøntområder og andre trivselsfremmende tiltak de siste årene.

Skaiå:

Boligområdet Bjørnehatten på Skaiå står nå klart for bygging av inntil 13 boenheter. Tomteprisene ble fastsatt våren 2021.

Vatnestrøm:

Det finnes i dag en rekke attraktive tomter på Heimreneskilen med nær tilknytning til Ogge. En ny sti fra 2020

bidrar til at boligområdet knyttes nærmere Bakkane / sentrum av Vatnestrøm.

I nær tilknytning til Vatnestrøm ligger innsjøen Ogge, et flott rekreasjonsområde med rike muligheter for friluftsliv. Det finnes i dag noen mindre områder langs Ogge som er tilrettelagt for publikum. På østsiden av innsjøen (Birkenes kommune) ble det bygget en ny leirplass i 2009 i regi av Midt-Agder Friluftsråd.

Kommunestyret vedtok den 11.06.2020 at man skal starte opp et helhetlig prosjekt med en målsetting å markedsføre kommunen på en best mulig måte. Målsettingen vil bl.a. være flere innbyggere. Arbeidet startet opp høsten 2020. Videre har kommunestyret våren 2020 satt av kr. 200.000,- til markedsføring av våre bo muligheter.

Målsettinger

Vi har tidligere i planen skissert kommuneplanens overordnede visjon og hovedmål:

Visjon : ***Iveland kommune – et godt sted å bo!***
Hovedmål : ***Befolkningsøkning over landsgjennomsnittet***

Iveland kommune sin *overordnede målsetting* for utbygging og bruk av anlegg og områder samt tilrettelegging for fysisk aktivitet og friluftsliv bygger på kommuneplanens ordlyd, og er som følger:

*Idrett og friluftsliv skal være med på å
gjøre Iveland til et godt sted å bo!*

Strategier

Strategiplan for idrett- og friluftsliv bygger på følgende strategier:

1. Fokus på å sikre og vedlikeholde nåværende anlegg.
2. Økt bruk av eksisterende anlegg
3. Videreutvikle anlegg og områder i nær tilknytning til områdene Vatnestrøm, Skaiå, Skisland og Birketveit og ved offentlige områder der barn og unge ferdes på dagtid.
4. Legge til grunn vedtatt klimaplan i lokal idrett- og friluftspolitikk
5. Legge til rette for økt aktivitet blant lag og foreninger. Flere voksne blir med i organisering og gjennomføring av aktiviteter (prosjekt i 2022 og 2023)
6. Gjøre naturen tilgjengelig og få flere til å oppsøke våre turmål

Handlingsprogram

Det er en forutsetning for tildeling av spillemidler at det aktuelle anlegget for idrett eller friluftslivsformål er prioritert fra kommunen gjennom et handlingsprogram. Videre må det være samsvar mellom vedtatt handlingsprogram og budsjett / økonomiplan.

Handlingsprogram 2022-2025

Handlingsprogram idrett, friluftsliv og frivillighet 2022-2025					
	Anlegg og tiltak	Antatt kostnad	Kommunal del	Annen finansiering / spillemidler	Etableres
Ordinære anlegg	Dagsturhytta Agder	1.200.000	175.000	1.025.000	2023
Nærmiljøanlegg	Ballbinge Skisland	700.000	350.000	350.000	2022
Turstier	Skisland	20.000	20.000 (folkehelsemidler)	0	2022-2024
	Møkjåland – Måvatn	10.000	10.000 (folkehelsemidler)	0	2022-2024
	Austbygda	20.000	20.000 (folkehelsemidler)	0	2022-2024
	Skaiå Mykland	20.000	20.000 (folkehelsemidler)	0	2024-2026
	Avdagsfjellet	10.000	10.000 (folkehelsemidler)	0	2024-2026
	Thortveit – Mølland – Åmdal – Skripeland	20.000	20.000 (folkehelsemidler)	0	2024-2026
Frivillighet*		60.000	30.000 (2022) og 30.000 (2023)	0	2022-2023

*)

- Årlig informasjonsrunde på skolen (høsten) med der lag/foreninger presenterer sine tilbud
- Vi ønsker flere voksne som kan bidra til aktiviteter: Vi tenker oss at de trenger økt kompetanse og motivasjon for å stille opp. Vi håper et godt samarbeid med fylket og idrettskretsen kan gi dette løftet. Det settes av kr. 30.000,- i budsjettet for 2022 og 2023

Langsiktig uprioriterte tiltak 2022-2033

Ordinære anlegg:

- * Orienteringskart : Kommunen har tidligere signalisert et ønske om o-kart øst for Birketveit inkl et skolekart.
- * Tennisanlegg : Vurderes i planperioden
- * Padel anlegg : Vurderes i planperioden
- * Rundløype rundt Birketveittjønna : En tursti med lys er diskutert. Tatt med fra forrige plan.
- * Rehabilitering Ivelandshallen : Det bør vurderes å gjøre noe med gulvet i Ivelandshallen. En rehabilitering av hele hallen må vurderes.
- * Klatrepilare : A la Telemarksporten
- * Rulleskianlegg : Asfaltere ca 800 meters runde fra Vatnestrøm skole

Nærmiljøanlegg:

- * Turstiområder : Gjennom folkehelsemidler er det bevilget noen penger til tursti. Turstier med en viss kvalitet er spillemiddel berettiget.
- * Pumptrackbane : Tilpasset sykkel, sparkesykkel m.m. Populær aktivitet
- * Skateanlegg : Gjerne samlokalisering med pumptrackbane
- * BMX-løype / pumptrackbane : Et mindre anlegg ved Aktiviteten. Vurderes i planperioden
- * Frisbee golf : Vurderes i planperioden
- * Nærmiljøanlegg Bakkane : Enkelt anlegg i midten av Bakkane boligfelt

Behovsanalyse av foreslåtte tiltak

Dagsturhytta Agder:

Kommunestyret har i møte 17.06.21 vedtatt at man ønsker å bli med i dette fellesprosjektet i Agder, og at hytta ønskes oppført i 2023.

Ballbinge Skisland:

Det er svært begrenset med idrettsanlegg på Skisland. Over tid har innbyggertallet økt, og da spesielt på Skislandsåsen. Mange barn er tilknyttet bygda. Barn og ungdom i alle aldre trenger en møteplass og et anlegg der de kan møtes, drive felles aktivitet og ha det trivelig. Kommunen har egnet areal og vi ønsker å bygge en ballbinge her.

Nabobygda Røyknes ligger ca 500 meter unna, og et godt idrettsanlegg vil knytte bygdene sammen.

Driftsutgifter

Driftskostnadene ved dagsturhytta og tilhørende delprosjekt må vi komme tilbake til når nødvendige avtaler kommer på plass.

Iveland kommune vil ta hovedansvar for ballbingen, eventuelt gjennom et samarbeid med Skisland velforening.